

ДО ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Молотай Лілія Антонівна,

Пасечник Світлана Володимирівна

ст. викладачі

Хмельницький національний університет

м. Хмельницький, Україна

lilia_mol@ukr.net

pasechnyksvitlana19@gmail.com

Анотація: В статті розглядається мотивація з точки зору зовнішньої та внутрішньої. Аналізуються сучасні педагогічні технології, а також інші чинники, що сприяють формуванню позитивної мотивації у студентів на заняттях іноземної мови.

Ключові слова: мотивація, зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, сучасні педагогічні технології.

Вступ./Introduction. В сучасних умовах вивчення іноземної мови є не просто складником фундаментальної освіти, а стає ключовим у розширенні мобільності НПП, студентів для взаємного збагачення науковим досвідом; підвищення конкурентоспроможності майбутніх фахівців на внутрішньому, європейському та світовому ринках праці.

Однією з умов успішного засвоєння іноземної мови є інтерес самих студентів до вивчення цієї мови, свідоме ставлення до навчання і готовність докладати додаткові зусилля для глибокого оволодіння мовою.

Різні підходи та способи підвищення мотивації студентів ЗВО під час вивчення іноземної мови були предметом дослідження великої кількості вітчизняних та зарубіжних учених: І. Зимня, О. Леонтєв, С. Рубінштейн, О. Лозова, Р. Гарднер, У. Ламберт, Т. Дубовицька, К. Вальтер, А. Кейс та ін. Але і на даний час ця тема залишається актуальною.

Мета роботи./Aim. Метою даної статті є аналіз різних педагогічних умов для формування позитивної мотивації у студентів немовних спеціальностей на заняттях з іноземної мови.

Результати і обговорення./Results and discussion. У педагогіці мотивація вважається найбільш безперечним чинником успішності навчання загалом і вивчення іноземної мови зокрема. Вона є пусковим механізмом будь-якої діяльності – чи то праці, чи спілкування, чи пізнання. Тому спочатку потрібно визначитись з поняттям «мотивація». Мотивація – це те, що знаходиться в людині «всередині». До поняття «мотивація» входить цілий комплекс аспектів, під якими розуміється система прагнення, інтереси, потреби, мотиви, цілі [1]. Коли згадуємо про мотивації студентів, то ми говоримо про їх бажання, прагнення брати участь у процесі навчання.

Спираючись на праці окремих вчених, мотивацію слід класифікувати на зовнішню та внутрішню [2, с. 185].

До зовнішньої мотивації відносяться соціальні мотиви, що визначаються вимогами суспільства. Зовнішня мотивація пов'язана з почуттям обов'язку, відповідальності перед суспільством, країною, перед рідними. Це спосіб бути корисним суспільству, знайти своє покликання у житті. Для студентів такою діяльністю може стати участь у конференціях, конкурсах, олімпіадах, програмах міжнародного обміну, грантах. Студенти ефективно застосовують іноземну мову на практиці; прагнуть набути досвіду іншомовного спілкування для подальшої кар'єри та знайти цікаву, перспективну, високооплачувану роботу; вважають, що зможуть використовувати англійську мову для спілкування з іноземними колегами на професійні теми у майбутньому. Ці фактори відносяться до мотивації, пов'язаної з перспективним розвитком особистості, тобто формуванням та розвитком професійної комунікативної компетенції, засвоєнням нових знань та досвіду. Суттєвим фактором у підвищенні мотивації до вивчення іноземної мови є можливість продовжити навчання в одному з європейських університетів. Перспектива

працевлаштування за кордоном або на одному з відомих підприємств в нашій країні також сприятиме зацікавленості студентів [3].

Якщо зовнішня мотивація виконує стратегічну роль, то внутрішня – тактичну, оскільки вона підштовхується безпосередньо процесом оволодіння іноземною мовою. Внутрішня мотивація пов'язана із пізнавальною діяльністю, яка характеризується відповідними ознаками: високою інтелектуальною орієнтаційною реакцією на зміст матеріалу, що вивчається на основі пізнавальної потреби і виконанням студентом ряду послідовних і взаємопов'язаних пізнавальних дій, спрямованих на досягнення конкретного результату. До внутрішніх мотивів віднесемо спілкування з однокурсниками на заняттях, участь у проектній діяльності, дискусіях іноземною мовою, виконання проблемних завдань, обговорення та пошук рішень, а в майбутньому – з іноземними колегами на професійні теми; спілкування з використанням сучасних інформаційних технологій (чатів, форумів, електронної пошти, програм для організації відео конференцій, тощо); новітні тестові технології; читання оригінальної наукової літератури з спеціальності з Інтернет джерел, представлених, у більшості випадків, англійською мовою.

Необхідною умовою для створення у студентів інтересу до змісту навчання і до безпосередньої навчальної діяльності є можливість проявити в навчанні розумову самостійність та ініціативність. Чим активніші методи навчання, тим легше зацікавити ними студентів.

Як засоби стимулювання комунікативної компетентності необхідно застосовувати сучасні освітні технології, зокрема, метод проектів, дебати, рольові та ділові ігри, проблемні та інтерактивні завдання.

Метод проектів – це комплексний навчальний метод, який дозволяє індивідуалізувати навчальний процес, дає можливість виявити самостійність у плануванні, організації та контролі своєї діяльності [4].

Однак, слід пам'ятати, щоб розв'язати проблему, яка лежить в основі проекту учні повинні володіти певними інтелектуальними, творчими та комунікативними вміннями:

- вміння працювати з іноземним текстом, організовувати, визначати, ідентифікувати та відтворювати матеріал;
- вміння класифікувати, порівнювати, інтерпретувати та трансформувати здобуту інформацію та знання;
- вміння оперувати інформацією, встановлювати співвідношення, застосовувати здобуті знання на практиці для розв'язання поставленого завдання.

Таким чином, для ефективного використання методу проектів необхідна значна підготовка, яка здійснюється в цілісній системі навчання.

Дебати на англійській мові – це практика, яка вимагає всіх навичок англійської мови, а також навичок презентації та подачі. Учасникам дебатів потрібна інформація про поточні проблеми і концепції в різних галузях. Більш того, їм потрібно проводити дослідження з різних питань. Представляючи свої аргументи, учасникам дебатів потрібні стандартні навички презентації, щоб переконати суддів і аудиторію. Під час занять англійською мовою дебати заохочують студентів використовувати мовні навички та навички презентації.

Слід зазначити, що коли дебати відбуваються іноземною мовою, зазвичай додається більше критеріїв, що стосуються мовної компетентності:

- Словниковий запас: учасники дебатів повинні використовувати широкий спектр лексики;
- Граматика: вільне володіння мовою, як правило, важливіше, ніж точність оскільки деякі помилки можуть бути допустимими, за умови, що промова є чіткою;
- Просодичні аспекти (вимова, наголос, інтонація): відповідність інтонації та наголосу конкретним цілям промови є особливо важлива;
- Зв'язність промови та посилення на інші аргументи: вміння слухати аргументи інших ораторів та реагувати на них відповідно реагувати на аргументи інших ораторів [5].

Для того, щоб дебати були успішними, вчитель повинен переконатися, що кожен учень добре ознайомлений з темою заздалегідь.

Зазначено, що дебати по-різному допомагають «зламати лід» у процесі навчання іноземної мови. Викладачі знайомлять студентів із простими, але дискусійними темами і просять їх прокоментувати ці теми. Студенти відчуватимуть себе заохоченими взяти участь в обговоренні. Роль викладача повинна бути не тільки мотивуюча, а й надихаюча.

Гра – це планомірна, розумна підкорена певним правилам система поведінки. За допомогою гри добре відпрацьовується вимова, активізується лексичний та граматичний матеріал, розвиваються навички аудіювання, усного мовлення. Спілкування, яке є основною метою навчання іноземної мови, є ситуативним, адже воно завжди відбувається в певній ситуації.

Рольова гра – це одна із складових частин комунікативних прийомів. Вона розвиває здатність учнів вільно володіти мовою, підвищує мотивацію. Таким чином, рольова гра додає навчальному спілкуванню комунікативну спрямованість, зміцнює мотивацію вивчення іноземної мови і значно підвищує якість оволодіння нею.

Не менш важливою є організація самостійної роботи студентів, що впливає на підвищення мотивації. Викладач може залучити до обговорення іноземною мовою улюблені види дозвілля студентів: фільми та серіали, відеоролики у YouTube та Tik Tok, комп'ютерні ігри, музичні захоплення, комікси, тощо.

Однією із основних переваг самостійної роботи є те, що вона передбачає максимальну індивідуалізацію діяльності кожного студента та одночасно може розглядатися як засіб удосконалення творчої індивідуальності. Кожен студент використовує джерело інформації в залежності від своїх потреб і можливостей, він працює в своєму темпі, щоб досягти бажаного результату [6, с. 34]. Ця властивість надає самостійній роботі гнучкого характеру, значно підвищує відповідальність та покращує успішність. Таким чином, цей вид діяльності передбачає впровадження її окремих форм в процес вивчення іноземної мови як під направляючим керівництвом викладача, так і без нього, на протязі всього курсу вивчення іноземної мови.

Висновки./Conclusions. Широке застосування сучасних педагогічних технологій і методів сприяє підвищенню як зовнішньої, так і внутрішньої мотивації у студентів під час вивчення іноземної мови. Неабияку роль у процесі навчання відіграє творчий підхід викладача, який підбирає актуальний та цікавий матеріал та створює на кожному занятті мовне середовище, що мотивує.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Gary N. Chambers. *Motivating language learners languages in practice*; 12. Multilingual Waters, 1999.

2. Пассов Е. И., Кузовлев В. П., Кузовлева Н. Е., Царькова В. Б. *Мастерство и личность учителя. На примере деятельности учителя иностранного языка: учеб. пособие. Изд-е 2-е, испр., доп.* М.: Флинта; Наука, 2001. 240 с.

3. Волошина Г.Г. Шляхи підвищення мотивації у навчанні іноземним мовам студентів немовних вищих навчальних закладів. / Г.Г. Волошина // *Іноземні мови.* – 2014. – С. 74-78.

4. Сисоєва С. Особистісно зорієнтовані технології: метод проектів // *Підручник для директора.* – К.:Плеяди, 2005. – №9-10. – С.25-31.

5. Cinganotto Letizia *Debate as a Teaching Strategy for Language Learning. Lingue e Linguaggi. Volume 30 (2019). P. 107-125.* Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/336836038_DEBATE_AS_A_TEACHING_STRATEGY_FOR_LANGUAGE_LEARNING_2019

6. Есипов Б.П. *Самостоятельная работа учащихся на уроках.* – М.: Просвещение, 1961. – 239 с.